

Broj: X-KŽ-08/595
Sarajevo, 02.03.2010. godine

U IME BOSNE I HERCEGOVINE

Sud Bosne i Hercegovine, u vijeću Apelacionog odjeljenja Odjela II za organizovani kriminal, privredni kriminal i korupciju, sastavljenom od sudija Meddžide Kreso, kao predsjednice vijeća, Dr Miloša Babića i Nedžada Popovca, kao članova vijeća, uz sudjelovanje pravne savjetnice-asistentice Lejle Garaplija, u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženih Gojković Dragića i Gojković Rade, zbog krivičnog djela neovlašteni promet oružjem i vojnom opremom, te proizvodima dvojne upotrebe iz člana 193. stav 1. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: KZ BiH) u vezi sa članom 29. KZ BiH, optuženih Počuč Milenka i Simić Jovice, zbog krivičnih djela zloupotrebe položaja ili ovlasti iz člana 377. stav 1. i 2. Krivičnog zakona Brčko Distrikta (u daljem tekstu: KZ BD), te optuženih Đenadija Borisa i Gligić Uroša, zbog krivičnih djela zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja iz člana 347. stav 3. i 4. Krivičnog zakona Republike Srpske (u daljem tekstu: KZ RS), a sve u vezi sa članom 29. KZ BiH, odlučujući o žalbi Tužilaštva Bosne i Hercegovine, i žalbi optuženih Dragića i Rade Gojković, izjavljenim protiv presude Suda Bosne i Hercegovine, broj: X-K-09/595 od 29.05.2009. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 02.03.2010. godine u prisustvu, optuženih i njihovih branilaca, a u odsustvu uredno obaviještenog tužioca Tužilaštva BiH, Ismeta Šuškića, donio je sljedeću:

PRESUDU

- 1. Uvažava se žalba optuženih Gojković Dragića i Gojković Rade**, preinačava se prvostepena presuda u osuđujućem dijelu, **te se optuženi Gojković Dragić i Gojković Rada, primjenom odredbe člana 284. stav 1. tačka b) ZKP BiH oslobadaju od optužbe**, da su na način opisan u izreci prvostepene presude počinili krivično djelo neovlašteni promet oružjem i vojnom opremom, te proizvodima dvojne upotrebe iz člana 193. stav 1. KZ BiH, u vezi sa članom 29. KZ BiH.
- 2. Odbija se kao neosnovana žalba Tužilaštva BiH**, te se u oslobadajućem, a nepreinačenom dijelu, potvrđuje prvostepena presuda Suda BiH broj: X-K-09/595 od 29.05.2009. godine.
- 3. Troškovi krivičnog postupka padaju na teret budžetskih sredstava.**

O b r a z l o ž e n j e

I- Tok postupka:

Presudom Suda Bosne i Hercegovine, broj: X-K-09/595 od 29.05.2009. godine, optuženi Dragić Gojković i Rada Gojković, oglašeni su krivim da su radnjama opisanim u tački I) izreke prvostepene presude počinili krivično djelo neovlašteni promet oružjem i vojnom opremom, te proizvodima dvojne upotrebe iz člana 193. stav 1. KZ BiH, u vezi sa članom 29. KZ BiH. U skladu sa članom 49., 50. stav 1. tačka d), 58. i 59. KZ BiH, prvostepeni sud je izrekao uslovnu osudu, kojom je optuženima utvrđena kazna zatvora u trajanju od 3 (tri) mjeseca, te istovremeno određeno da se utvrđena kazna neće izvršiti ako optuženi u vremenu od 1 (jedne) godine od dana pravosnažnosti presude ne počine novo krivično djelo.

Na osnovu člana 188. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, optuženi su obavezani na naknadu troškova krivičnog postupka, čiji će iznos sud utvrditi posebnim rješenjem.

Prijedlog Tužilaštva BiH za oduzimanje predmetnih brodova je odbijen.

Istom presudom, optuženi Milenko Počuć, Jovica Simić, Boris Đenadija i Uroš Gligić, oslobođeni su od optužbe da su radnjama opisanim u tački II) izreke prvostepene presude počinili krivična djela, i to: optuženi Milenko Počuć krivično djelo zloupotreba položaja ili ovlasti iz člana 377. stav 2. KZ BD, optuženi Jovica Simić krivično djelo zloupotreba položaja ili ovlasti iz člana 377. stav 1. KZ BD, optuženi Boris Đenadija krivično djelo zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja iz člana 347. stav 4. KZ RS, a optuženi Uroš Gligić krivično djelo zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja iz člana 347. stav 3. KZ RS.

II- Žalba Tužilaštva BiH:

Protiv prvostepene presude žalbu je izjavio tužilac Tužilaštva BiH, i to zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja iz člana 299. ZKP BiH i odluke o krivično-pravnoj sankciji iz člana 300. stav 1. ZKP BiH, sa prijedlogom da vijeće Apelacionog odjeljenja Suda BiH, žalbu Tužilaštva BiH u cjelosti uvaži kao osnovanu, pobijanu presudu preinači, shodno odredbi člana 314. stav 1. ZKP BiH, u odnosu na optužene Dragića Gojkovića i Radu Gojković, jer se obzirom na pravilno utvrđene činjenice u prvostepenoj presudi imala donijeti drugačija presuda u pogledu odmjeravanja krivično pravne sankcije optuženima, te da shodno odredbi člana 315. stav 1. tačka b) ZKP BiH, pobijanu presudu ukine i odredi održavanje pretresa, budući da je potrebno ponoviti već u prvostepenom postupku izvedene dokaze, usljed kojeg je činjenično stanje ostalo pogrešno i nepotpuno utvrđeno, u odnosu na optužene Milenka Počuća, Jovicu Simića, Borisa Đenadija i Uroša Gligića.

Na žalbu Tužilaštva odgovor su dostavili optuženi Dragić i Rada Gojković, branilac optuženog Milenka Počuća, advokat Goran Bubić, branilac optuženog Jovana Simića, advokat Alija Galijatović, branilac optuženog Borisa Đenadije, advokat Miroslav Mikeš, te branilac optuženog Uroša Gligića, advokat Đorđe Pravuljac, sa prijedlogom da se žalba Tužilaštva BiH odbije kao neosnovana i da se potvrdi prvostepena presuda.

III- Žalba optuženih Gojković Dragića i Gojković Rade;

Optuženi Dragić Gojković i Rada Gojković takođe su uložili žalbu na prvostepenu presudu, i to zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, pogrešne primjene materijalnog prava i bitnih povreda odredaba krivičnog postupka. U žalbi se navodi da su predmetni brodovi bili na javnoj licitaciji i prodavani civilnim firmama, te da nisu niti naoružanje, niti vojna oprema, nego obični teretni brodovi-skele koji su se lako mogli adaptirati za privredne svrhe. U žalbi se takođe navodi da je ostalo nejasno kako je moguće da su optuženi poznavali zakonske propise kada iste nisu poznavali ni državni službenici, čiji je isključivi posao da ih znaju i primjenjuju.

Na žalbu optuženih Dragića i Rade Gojković, odgovor je dostavilo Tužilaštvo BiH, sa prijedlogom da se navedena žalba u cjelosti odbije kao neosnovana.

IV- Sjednica Apelacionog vijeća (član 304. ZKP BiH);

Sjednica Apelacionog vijeća, održana je dana 02.03.2010. godine, u skladu sa odredbama člana 304. ZKP BiH. Na sjednici Apelacionog vijeća, optuženi Gojković Dragić obrazložio je navode žalbe, te u cjelosti ostao kod navoda i prijedloga pisano podnesene žalbe. Branioci optuženih Milenka Počuča, Jovana Simića, Borisa Đenadije i Uroša Kligića, dali su odgovore na žalbu suprotne strane, takođe ostajući pri navodima svojih pisanih odgovora.

V- Odluka vijeća Apelacionog odjeljenja u smislu odredbe člana 306. ZKP BiH;

Nakon što je ispitalo pobijanu presudu u granicama istaknutih žalbenih navoda, vijeće Apelacionog odjeljenja je donijelo odluku kao u izreci iz slijedećih razloga.

U odnosu na žalbene prigovore optuženih Gojković Dragić i Gojković Rade, Apelaciono vijeće nalazi da su isti osnovani. Naime, optuženi Gojković Dragić i Gojković Rada optuženi su da su počinili krivično djelo iz člana 193. stav 1. KZ BiH, kojom odredbom je propisano slijedeće:

„Ko uvozi, izvozi, prevozi ili posreduje u prometu oružja ili vojne opreme bez dozvole propisane zakonom Bosne i Hercegovine ili u suprotnosti s međunarodnim pravom, ili ko daje krive podatke ili propusti prikazati činjenice u postupku davanja dozvole u skladu sa zakonom Bosne i Hercegovine, ili ko propusti u skladu sa zakonom Bosne i Hercegovine registrirati ugovor u vezi oružja ili vojne opreme kaznit će se kaznom zatvora od najmanje tri godine.“

Imajući u vidu navedenu odredbu i zakonski opis predmetnog krivičnog djela koji je dopunjen sa vankrivičnopravnim propisima, uključujući i propise međunarodnog prava (blanketno krivično djelo), ovo vijeće nalazi da se na osnovu izvedenih dokaza nije mogao izvesti nesumnjiv zaključak da se u radnjama optuženih stiču sva objektivna i subjektivna obilježja ovog krivičnog djela, odnosno da su optuženi bili svjesni protivpravnosti svojih postupaka, što je bitno zakonsko obilježje krivičnog djela iz člana 193. KZ BiH i neophodan uslov za stavljanje krivičnog djela na teret optuženima.

Iako je prvostepeni sud, za ocjenu krivične odgovornosti prvoptuženog, kao osnov u načelu pravilno uzeo okolnost da je on bivši visoki vojni oficir sa završenom Vojnom akademijom, te da su mu zbog toga kao građaninu „vanprosječnih znanja i sposobnosti“ morala biti poznata svojstva uvezene opreme, njen pravni režim i implikacije prevođenja u mimodobske svrhe, kao i protivpravnost radnje uvoza brodova bez dozvole propisane zakonom BiH, ovo vijeće nalazi da je sud ipak pogrešno ocijenio da se postojanje svijesti o obilježjima djela, uključujući i protivpravnosti radnje uvoza brodova bivšeg sastava oružanih snaga bez dozvole, u predmetnom slučaju može smatrati „očiglednom i opštepoznatom“. Takvo stanovište suda u suštini generalizuje krivičnu odgovornost optuženih, što je pogrešno, jer se u svakom konkretnom slučaju moraju navesti okolnosti na kojima sud temelji svoj stav o krivici svakog od učesnika u izvršenju krivičnog djela, jer je krivična odgovornost u krivičnom pravu individualna i za svakog od učesnika u izvršenju krivičnog djela se mora posebno utvrđivati. Ovo posebno važi za drugooptuženu kao suprugu prvoptuženog koja nije bila „visoki vojni oficir“, pa se stoga standardi odgovornosti koje je sud primijenio kod prvoptuženog ne mogu „prenositi“ i na drugooptuženu, a sličan propust sud čini i u odnosu na prvoptuženog, čiju odgovornost zapravo pretpostavlja kada nalazi da se ona u konkretnom slučaju „može smatrati očiglednom i opštepoznatom“, što je suprotno presumpciji nevinosti iz člana 3. stav 1. ZKP BiH.

Pored toga, sud u obrazloženju krivične odgovornosti optuženih, polazeći od njihovih prije istaknutih individualnih sposobnosti i mogućnosti, navodi da su optuženima „morala biti poznata svojstva vojne opreme...“, umjesto da je naveo da su im „bila poznata ta svojstva“, jer se u predmetnom slučaju radi o umišljajnom krivičnom djelu, dok navedena formulacija implicira (nesvjesni) nehat kao oblik krivične odgovornosti, što je nedovoljno za postojanje subjektivne dimenzije predmetnog krivičnog djela, a time i krivične odgovornosti optuženih.

Najzad, ni ocjena suda o postojanju svijesti o protivpravnosti radnji uvoza brodova, nije utemeljena ni na izvedenim dokazima, jer iz više materijalnih dokaza proizilazi da su optuženi imali nekoliko relevantnih odobrenja za uvoz predmetnih brodova, pored ostalih i ministarstva RS (v. str. 7, 8 i 9. prvostepene presude), pa se pri takvom stanju stvari ne može očekivati od optuženih postojanje svijesti u većem stepenu od državnih službenika koji izdaju predmetna odobrenja i rade na primjeni takvih propisa, na što se u žalbi optuženih osnovano ukazuje.

Dakle, u obrazloženju osuđujućeg dijela pobijane presude, pored analize objektivnog obilježja krivičnog djela iz člana 193. stav 1. KZ BiH, odnosno analize i obrazloženja šta se sve smatra vojnom opremom u skladu sa relevantnim zakonskim propisima, obrazloženje koje se tiče subjektivnog odnosa optuženih prema istom je nedovoljno, tj. nije dovedeno u vezu sa izvedenim dokazima. Naime, nesporno je da su optuženi uvezli iz R. Srbije riječne brodove, koji nisu bili u sastavu Vojske R. Srbije, da je sa njih demonitirana vojna oprema i da su kupljeni od privatne firme „Centrum“ iz Gornjeg Milanovca, te da su iste uvezli bez odobrenja Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH. Međutim, ono što je relevantno, a na što se osnovano ukazuje žalbom optuženih, je činjenica da ovlaštene službene osobe kod uvoza spornih brodova, nisu upozorile optužene da priložena dokumentacija za uvoz istih nije potpuna, te da je potrebna dozvola nadležnog ministarstva, za što su bili obavezni prema odredbama Zakona o carinskoj politici, posebno kada se ima u

vidu član 4. stav 14. istog, kojim je propisano da „kontrola od strane carinskih organa“ znači obavljanje specifičnih radnji kao što je pregled robe, provjera postojanja i vjerodostojnosti dokumenata, pregled poslovnih knjiga i druge evidencije, pregled prijevoznih sredstava, pregled prtljaga i druge robe koju osoba nosi sa sobom ili na sebi, i provedbu bilo kojih službenih istraga i sličnih postupaka s ciljem osiguravanja primjene carinskih propisa i, kada je to potrebno, drugih propisa koji se primjenjuju na robu koja podliježe carinskom nadzoru. Stoga, ostaje nejasno iz kojih radnji optuženih Dragića i Rade Gojković proizilazi krivična odgovornost istih, odnosno njihov direktni umišljaj (sa kojim oblikom vinosti je jedino i moguće učiniti predmetno djelo), da uvezu sporne brodove bez potrebne dozvole, ako iz dokaznog postupka proizilazi da niti službene osobe koje su dužne da obave provjeru i vjerodostojnost dokumenata prilikom carinjenja uvezene robe, nisu znale za posebne procedure uvoza takve vrste plovila i za potrebna posebna odobrenja od nadležnih državnih institucija, koja odobrenja na koncu, nikada nisu niti zahtjevali od strane optuženih, a za što su prilikom carinjenja brodova, bili obavezni.

Prema tome, nije utvrđeno da su optuženi bili upozoreni od strane zaposlenih u carinskoj službi u carinskim organima u Brčkom i Gradišci da im je za uvoz predmetnih brodova, pored dozvola koje su priložili, potrebna i dozvola nadležnog ministarstva, tj. Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa, čime se, po ocjeni ovog vijeća, otklanja svaka sumnja da su optuženi svjesno pokušali uvesti vojne brodove bez dozvole propisane zakonom BiH. Naime, osnovano se postavlja pitanje zbog čega bi optuženi imali interesa da baš dozvolu nadležnog ministarstva svjesno ne dostave u dokumentaciji prilikom uvoza brodova, a dostave ostale dozvole i saglasnosti koji su od njih zahtjevani za uplovljavanje brodova u teritorijalne vode BiH, odnosno odobrenja Ministarstva saobraćaja i veza RS-a, kapetanija pristaništa Brčko, saglasnosti Državne granične službe BiH, odobrenja za privremeni uvoz Uprave za indirektno oporezivanje BiH, carinske isprave i sl. Dakle, obimna materijalna dokumentacija odbrane optuženih ukazuje na činjenicu da su isti imali namjeru da uvezu brodove sa odobrenjima svih nadležnih državnih institucija, ali da u tome nisu uspjeli, jer zaposleni u carinskoj službi u carinskim organima u Brčkom i Gradišci, u okviru svojih nadležnosti nisu bili u mogućnosti primijeniti relevantne zakonske propise, te ih u skladu sa istima uputiti da prikupe potrebne dozvole za uvoz posebnih vrsta plovila, kako bi svoju dokumentaciju učinili ispravnom i kompletnom.

Po ocjeni ovog vijeća, optuženi su uvezli predmetne brodove bez potrebne dozvole nadležnog ministarstva, smatrajući da ista nije potrebna, jer dozvola nije niti tražena od strane carinskih službenika, zbog čega se, suprotno zaključcima prvostepenog suda, može konstatovati da su se optuženi nalazili u neotklonjivoj stvarnoj zabludi, budući da nisu bili svjesni zakonom propisanog obilježja krivičnog djela za koje se terete, odnosno nisu bili svjesni da uvoze predmetne brodove, bez dozvole propisane zakonom Bosne i Hercegovine, čime je kako se žalbom osnovano ukazuje, isključena krivična odgovornost optuženih za krivično djelo za koje se terete.

Imajući u vidu navedeno, ovo vijeće je u granicama žalbenih navoda optuženih a u skladu sa članom 314. stav 1. ZKP BiH, preinačilo prvostepenu presudu u pogledu odluke o krivičnoj odgovornosti optuženih Gojković Dragić i Gojković Rade za krivično djelo neovlašteni promet oružjem i vojnom opremom, te proizvodima dvojne upotrebe iz člana 193. stav 1. KZ BiH, i iste na osnovu člana 284. stav 1. tačka b) ZKP BiH, oslobodilo od optužbe.

Obzirom da su navedenim preinačenjem optuženi oslobođeni od optužbe, ovo vijeće je uvažilo i žalbu u pogledu odluke o troškovima krivičnog postupka i preinačilo prvostepenu presudu na način da je odlučeno da u smislu člana 189. stav 1. ZKP BiH, troškovi padaju na teret budžetskih sredstava.

Najzad, Apelaciono vijeće je cijeno žalbene prigovore Tužilaštva BiH kojim se osporavaju zaključci pobijane presude, kako u njenom osuđujućem, tako i u njenom oslobađajućem dijelu, te našlo da su isti neosnovani. Imajući u vidu da su optuženi oslobođeni od optužbe, žalbeni prigovori Tužilaštva kojima se osporava odluka o izrečenoj krivično-pravnoj sankciji optuženih su samim tim postali bespredmetni, pa se stoga ovo vijeće nije ni upuštalo u njihovo ispitivanje.

Kada su u pitanju zaključci pobijane presude u njenom oslobađajućem dijelu, ovo vijeće je i u tom smislu, žalbene prigovore optužbe, ocijenilo neutemeljenim. Naime, prvostepeni sud je valjano utvrdio da Tužilaštvo BiH nije dokazalo da su optuženi Počuć, Simić, Đenadija i Gligić, svjesno kršili carinske propise u namjeri da prvo i drugooptuženim omogućе pribavljanje imovinske koriste. Suprotno žalbenim navodima, prvostepeni sud ispravno zaključuje da se iz predloženih dokaza ne može nesumnjivo utvrditi da su optuženi pojedinačno ili u međusobnom dogovoru postupali *sa nanjerom* da optuženim Gojkovićima pribave imovinsku korist u vidu razlike u cijeni po kojoj je brod KTK 401 kupljen, a kasnije prodat. Dakle, nepostojanje namjere optuženih, da izvrše krivično djelo koje im se stavlja na teret, rezultira i po ocjeni ovog vijeća, odlukom kojom se u skladu sa odredbom člana 284. stav 1. tačka c) ZKP BiH, optuženi oslobađaju optužbe, i to optuženi: Počuć Milenko za krivično djelo zloupotreba položaja ili ovlasti iz člana 377. stav 2. KZ BD, optuženi Simić Jovica za krivično djelo zloupotreba položaja ili ovlasti iz člana 377. stav 1. KZ BD, optuženi Đenadija Boris za krivično djelo zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja iz člana 347. stav 4. KZ RS, te optuženi Gligić Uroš za krivično djelo zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja iz člana 347. stav 3. KZ RS. Stoga, žalbeni prigovori Tužilaštva BiH, kojima se ukazuje da je prvostepeni sud neopravdano zanemario utvrdene činjenice u odnosu na optužene i krivičnu odgovornost istih u pogledu izvršenja krivičnih djela za koje se terete, po ocjeni ovog vijeća, odbijaju se u cjelosti kao neosnovani.

Nadalje, iako provedeni dokazni postupak ukazuje da u radnjama optuženih ima jasnih propusta i nesavjesnosti u obavljanju radnih dužnosti, po ocjeni ovog vijeća, na osnovu izvedenih dokaza ne može se pouzdano zaključiti da takvi propusti i nesavjesnosti sadrže sve elemente potrebne za postojanje krivičnog djela nesavjestan rad u službi, kako se to navodi u žalbi Tužilaštva BiH. Naime, u kontekstu svih okolnosti konkretnog slučaja, moglo bi se zaključiti da su optuženi nesavjesno postupili u vršenju službene i radne dužnosti, ali iz iskaza saslušanih svjedoka, prije svega svjedoka Šerifović Ahmeda, koji je u inkriminisano vrijeme obavljao dužnost zamjenika šefa Carinske službe u Brčkom, ne proizilazi da je postupanje optuženih predstavljalo *očigledno zanemarivanje dužnosti*, što je bitno obilježje krivičnog djela *nesavjestan rad u službi*, nego da su propusti u carinjenju predmetnih brodova, mogli biti rezultat neiskustva službenika, ali i činjenice što se radilo o događaju koji je iz perioda transformacije Carinske službe, kada su na snagu stupili novi zakonski propisi, sa novim zakonskim procedurama. Sve navedeno, po ocjeni ovog vijeća ne opravdava optužene za počinjene propuste u vršenju službene i radne dužnosti, i svakako da ih ne izvinjava od eventualne disciplinske odgovornosti, ali se u radnjama optuženih ne

stiču sva zakonska obilježja, kako krivičnog djela zloupotrebe položaja ili ovlašćenja, tako ni krivičnog djela nesavjestan rad u službi (oba iz KZRS, čl. 347. i 344.), kako se navodi u žalbi tužioca, pogotovo ako se ima u vidu subjektivna strana zakonskih bića ovih djela i nastupjela povreda ili šteta koje se kao uslovi kažnjivosti zahtijevaju kod krivičnog djela iz člana 344. KZ RS.

Imajući u vidu naprijed izneseno, Apelaciono vijeće Suda Bosne i Hercegovine je na osnovu člana 310. stav 1. u vezi sa članom 314. ZKP BiH , odlučilo kao u izreci presude.

Zapisničar

Lejla Garaplija

**PREDSJEDNIK VIJEĆA
S U D I J A**

Meddžida Kreso

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude žalba nije dozvoljena.